

RAPORTUL CONDUCERII

Întreprinderii de Stat

„Institutul de Dezvoltare
a Societății Informaționale”

pentru anul 2022

CUPRINS

1. ISTORICUL ORGANIZAȚIEI	3
2. STRUCTURA INSTITUȚIONALĂ.....	4
3. REALIZAREA INDICATORILOR FINANCIARI	7
3.1. Veniturile	7
3.2. Cheltuielile	8
3.3. Analiza performanței financiare în baza Situației de Profit și Pierdere	10
3.4. Analiza performanței financiare cu ajutorul ratelor	11
4. ANALIZA PLĂȚILOR LA BUGET	14
5. INDICATORI NONFINANCIARI DE PERFORMANȚĂ	14
5.1. Indicatori nonfinanciari	14
5.1.1. Realizarea indicatorilor nonfinanciari	16
5.2. Descrierea evenimentelor care au afectat activitatea întreprinderii, inclusiv a tranzacțiilor cu conflict de interese	21
5.3. Descrierea riscurilor și incertitudinilor cu care se confruntă întreprinderea și atenuarea impactului acestora	21
6. CONCLUZII ȘI RECOMANDĂRI	23

1. Istoricul organizației

La 19 martie 2004 a fost semnat Decretul Președintelui Țării nr. 1743-III privind edificarea societății informaționale în Republica Moldova și asigurarea activității de cercetare-dezvoltare, inovare și transfer tehnologic din domeniul tehnologiei informației și comunicațiilor. În baza Hotărârii Guvernului nr. 180 din 18 februarie 2008, la inițiativa Academiei de Științe a Moldovei și a Ministerului Dezvoltării Informaționale, a fost creată Întreprinderea de stat „Institutul de Dezvoltare a Societății Informaționale” (IDSI) – organizație din sfera științei și inovării. Existența, în republică, a unui institut de cercetare, specializat în problematica dezvoltării societății informaționale, se bazează pe practica a numeroase state membre ale Uniunii Europene (Finlanda, Portugalia, Slovacia, Spania, Ungaria etc.), și a altor state dezvoltate (SUA, Japonia, Singapore, Coreea de Sud etc.).

IDSI s-a constituit prin reorganizarea Centrului Resurse și Rețele Informaționale al AȘM, fondat în anul 2002, și care provenea din Centrul Tehnologii Informaționale al Institutului de Matematică al AȘM, succesor al Centrului de Calcul. Ultimul, ca subdiviziune a Institutului de Fizică și Matematică al AȘM, datează din 1962. În 1964, la acest centru a fost instalat primul calculator electronic BЭСМ-2 de capacitate mare („mainframe”) din republică. Din 1995 instituția a gestionat infrastructura rețelei academice și accesul la Internet. Experiența acumulată, în 60 de ani de activitate, cu diversele generații de calculatoare și sisteme informaționale, a fost preluată de alte unități de informatică din republică.

IDSI și-a concentrat activitatea către extinderea utilizării tehnologiei informației și comunicațiilor (TIC) în sistemul de cercetare-dezvoltare-inovare (CDI), principalul producător de cunoștințe și tehnologii noi și, prin aceasta, s-a constituit ca pilon al dezvoltării societății informaționale în Republica Moldova. Î.S. IDSI nu dispune de filiale.

Viziunea IDSI: își propune să reprezinte, în sistemul CDI al țării, un institut de referință, care să promoveze utilizarea tehnologiilor societății informaționale în domenii-cheie pentru dezvoltarea acestei societăți.

Misiunea IDSI: realizarea de cercetări, proiecte și sisteme informatice-suport pentru activitățile de creare, diseminare și utilizare a conținuturilor informaționale, în vederea creșterii și punerii în valoare a potențialului științific și tehnologic al Republicii Moldova.

Direcțiile principale de cercetare: Activitatea IDSI este orientată pe următoarele direcții prioritare de cercetare:

- Cercetări aplicative și prospective (foresight) ce țin de dezvoltarea societății informaționale în Republica Moldova.
- Crearea, pe baza rezultatelor cercetărilor proprii, a unor produse și servicii informaționale de interes general.
- Asigurarea cu prioritate a suportului informatic pentru sistemul CDI din RM.

Certificarea ISO – începând cu 2009, în activitatea sa IDSI se conduce de prevederile standardelor internaționale de management, fiind certificat de organism acreditat la nivel internațional. În **ianuarie 2022**, Î.S. IDSI și-a recertificat sistemul integrat de management, conform standardelor internaționale ISO:

ISO 9001:2015 certificat nr. 492C – se certifică *Sistemul de Management al Calității*;

ISO 14001:2015 certificat nr. 492.100 M – se certifică *Sistemul de Management de Mediu*;

ISO/IEC 27001:2018 certificat nr. 492 I – se certifică *Sistemul de Management al Securității Informației*;

ISO 45001:2018 certificat nr. 492S – se certifică *Sistemul de Management al Sănătății și securității ocupaționale*.

Sistemul integrat de management în procesul de dezvoltare (alinieri la versiunile noi ale standardelor, includerea în sistem a noi standarde, modificări legate de schimbările din legislația Republicii Moldova, alinierea la „Structura de nivel înalt” stabilită de ISO etc.) a fost evaluat și recunoscut ca fiind funcțional și în continuă dezvoltare de trei organisme de certificare, pe durata implementării acestuia în cadrul IDSI, începând cu anul 2009 – „Anglo Japanese American Registrars – Europe”, Româno-Italian „RINA-SIMTEX” și CERTINSPECT REGISTER (România, București) – toate acreditate la nivel internațional.

IDSI este membru al mai multor structuri și organisme naționale și internaționale:

Din 2013 IDSI este membru al platformelor tehnologice europene [NESSI](#) și [Net!Works2020](#).

Din 2014 IDSI este membru al Consorțiului MD-GIRD al unităților comune de cercetare.

La 25 februarie 2014, IDSI a aderat la Carta Europeană a cercetătorilor și Codul de Conduită pentru Recrutarea Cercetătorilor (Declarația de aderare nr. 27/02-14 din 25 februarie 2014).

Din 2014 IDSI a aprobat Politica de securitate a datelor cu caracter personal și este înregistrat la [Centrul Național pentru Protecția Datelor cu Caracter Personal al RM](#) cu nr. 0000191 - 001 în [Registrul de evidență al operatorilor de date cu caracter personal](#).

În 2017 IDSI a aprobat [Politica de acces deschis](#) și [Codul de etică și deontologie profesională](#).

Din 2017, IDSI este membru al [Coaliției pentru Resurse Educaționale Deschise în Moldova](#).

La 10 februarie 2017, IDSI a obținut logoul [”Excelența Resurselor Umane în Cercetare” \(HRS4R\)](#).

În 2020 – Ministerul Educației și Cercetării a delegat IDSI în calitate de organizație mandată în [European Open Science Cloud](#) (EOSC).

În 2021 IDSI a devenit membru al Consorțiului REM (Resurse Electronice pentru Moldova).

În 2022, a fost aprobată cea mai recentă [Politica a IDSI în domeniul calității, protecției mediului, sănătății și securității ocupaționale, securității informației](#).

În 2022, IDSI a devenit unicul membru din Republica Moldova al OpenAIRE – infrastructura paneuropeană deschisă pentru comunicare academică, care dezvoltă și furnizează servicii pentru Știința Deschisă.

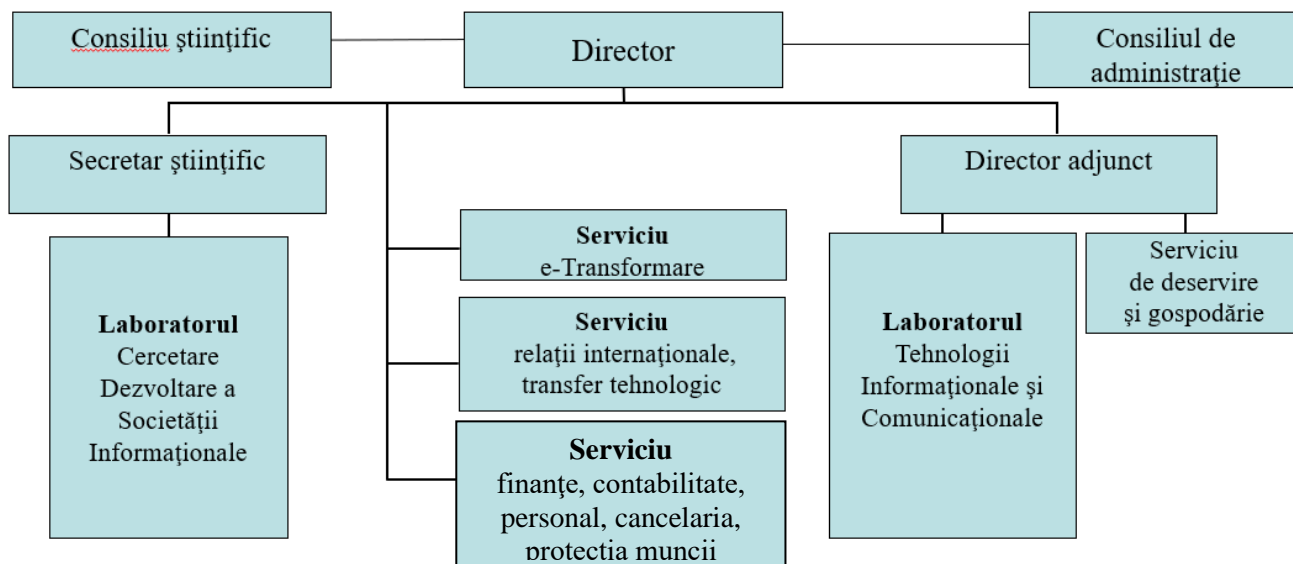
2. Structura instituțională

Institutul de Dezvoltare a Societății Informaționale este constituit din 2 laboratoare și 3 servicii:

Laboratorul de Cercetare Dezvoltare a Societății Informaționale (CDSI) și **Laboratorul Tehnologiei Informaționale și Comunicaționale (TIC)**.

Schema de încadrare a personalului pentru anul **2022** cu 37 unități și fondul de salarizare lunar de 276,5 mii lei a fost aprobată de către Consiliul de administrație la ședința nr. 6 din 29.12.2021. Salariul mediul lunar pentru anul **2022** constituie 9 813 lei.

Figura 1. ORGANIGRAMA
Î.S. Institutul de Dezvoltare a Societății Informaționale

Informația privind membrii organelor de conducere și control

Membrii **Consiliului de administrație (CA)** al Î.S. „Institutul de Dezvoltare a Societății Informaționale” (IDSI) și ai **Comisiei de cenzori (CC)**, desemnați pe un termen de 2 ani prin Ordinul Ministerului Educației, Culturii și Cercetării (MECC) nr. 795 din 10.08.2020 (Tabelul 1)

**Tabelul 1. Membrii organelor de conducere și control
Membrii Consiliul de administrație și ai Comisiei de cenzori**

Nr d/o	Numele prenumele membrilor CA și ai CC	Funcția deținută în cadrul CA și CC	Ordinului privind desemnarea în CA și CC	Data expirării împuternicirilor acordate	Mărimea indemnizației achitate în anul 2022 (lei)
1	2	3	4	5	6
1	Țițchiev Inga , dr., Director al <i>IP Institutul de Matematică și Informatică</i>	Președinte al Consiliului de administrație	Ordin nr. 795 din 10.08.2020 al MECC	09.08.2022	7 363.64
2	Corlat Sergiu , Prorector pentru digitalizare, <i>Universitatea de Stat din Moldova</i>	Președinte al Consiliului de administrație	Ordin nr. 855 din 18.08.2022 al MEC	17.08.2024	4 409.09
3	Ciorici Corneliu , șef Serviciul tehnologiei informației și comunicațiilor, <i>Ministerul Educației, Culturii și Cercetării</i>	membru al Consiliului de administrație	Ordin nr. 795 din 10.08.2020 al MECC	09.08.2022	3 550.00
4	Sobari Ion , șef Direcția management instituțional, <i>Ministerul Educației, Culturii și Cercetării</i>	membru al Consiliului de administrație	Ordin nr. 855 din 18.08.2022 al MEC	17.08.2024	4409.09
5	Moisei Aliona , șef secție <i>Resurse umane, Ministerul Finanțelor</i>	membru al Consiliului de administrație	Ordin nr. 795 din 10.08.2020 al MECC Ordin nr. 855 din 18.08.2022 al MEC	17.08.2024	11 772.73
6	Botnaru Viorica , cercetător științific, <i>Laboratorul Tehnologii Informaționale și Comunicaționale al Î.S. IDSI</i>	secretar al Consiliului de administrație	Ordin nr. 795 din 10.08.2020 al MECC Ordin nr. 855 din 18.08.2022 al MEC	17.08.2024	11 772.73
7	Vacarenco Iulia , consultant principal, <i>Direcția politici în domeniul cercetării și inovării, Ministerul Educației, Culturii și Cercetării</i>	Președinte al Comisiei de cenzori	Ordin nr. 151 din 16.02.2021 al MEC Ordin nr. 855 din 18.08.2022 al MEC	17.08.2024	11 772.73
8	Mîndru Cecilia , contabil-șef, <i>IP Institutul de Fizică Aplicată</i>	membru al Comisiei de cenzori	Ordin nr. 795 din 10.08.2020 al MECC Ordin nr. 855 din 18.08.2022 al MEC	17.08.2024	11 772.73
9	Puriș Tatiana , contabil-șef, <i>IP Institutul Microbiologie și Biotehnologie</i>	membru al Comisiei de cenzori	Ordin nr. 795 din 10.08.2020 al MECC Ordin nr. 855 din 18.08.2022 al MEC	17.08.2024	7 436.36

Lista membrilor Consiliului Științific al Î.S. Institutul de Dezvoltare a Societății Informaționale

Președinte: dr. Igor Cojocaru, director al Institutului de Dezvoltare a Societății Informaționale.

Secretar al Consiliului științific: dr. hab. Nelly Țurcan, cercetător științific principal Î.S. IDSI.

Membrii: dr. Mihail Guzun, șef laborator TIC Î.S. IDSI;

dr. hab. Vitalie Minciună, cercetător științific principal Î.S. IDSI;

dr. hab. Gheorghe Cuciureanu, cercetător științific principal Î.S. IDSI;

dr. hab. Elena Ungureanu, cercetător științific principal Î.S. IDSI;

dr. Victor Cernăuțeanu, cercetător științific superior Î.S. IDSI.

3. Realizarea indicatorilor financiari

În funcție de particularitățile specifice ale activității Î.S. „IDSI”, sunt separate sursele de finanțare a Î.S. „IDSI”:

- „Mijloace bugetare” – se duce evidența contabilă a finanțărilor pentru proiectele de cercetare finanțate din bugetul de stat;

- „Autogestiune” – surse din serviciile prestate de Î.S. IDSI și evidența contabilă a activităților generale și administrative.

Tabelul 2. Indicatorii de performanța stabiliți de Consiliul de Administrare al Î.S. Institutul de Dezvoltare a Societății Informaționale pentru anul 2022

Nr.	Denumirea indicatorului	Suma planificată, mii lei	Suma realizată, mii lei
1	Cifra de afaceri	3000.0	3655.6
2	Profitul net	10.0	2.5

Micșorarea profitului net obținut în 2022 a fost cauzată de majorarea prețurilor la toate produsele și serviciile, criza energetică din anul precedent care a pus o mare presiune pe activitatea Î.S. IDSI. De asemenea, pe parcursul anului 2022, întreprinderea a fost nevoită să renunțe la unele achiziții planificate pentru a acoperi cheltuielile rezultate din majorarea prețurilor pentru utilități și servicii.

3.1. Veniturile

Veniturile Î.S. IDSI au fost preponderent constituite în baza serviciilor informaționale prestate clienților IDSI, după cum urmează:

Tabelul 3. Informații privind categoriile semnificative de venituri

Nr. crt.	Venituri	Suma, lei	Pondere, %
1.	Venituri din vânzarea mărfurilor	23 377	0.6
2.	Venituri din prestarea serviciilor	3 306 436	88.6
3.	Venituri din decontarea finanțării pentru proiectele de cercetare	324 829	8.7
4.	Venituri aferente diferențelor de curs valutar și de sumă	70 187	1.9
5.	Alte venituri	8 308	0.2
	Total	3 733 137	100

Pentru anul 2022, suma veniturilor din prestarea serviciilor obținute pentru îndeplinirea funcțiilor de bază ale întreprinderii este de 3 631,3 mii de lei, ceea ce reprezintă 97,3% din suma totală a veniturilor înregistrate în anul de gestiune.

Tipurile de servicii prestate în anul 2022 sunt prezentate în tabelul de mai jos:

Tabelul 4: Servicii prestate în anul 2022

nr.	Serviciu	Suma, lei	Ponderea, %
1	Proiectul 21.70086.40\$D „Stimularea angajamentului Republicii Moldova în Știința Deschisă: suport metodologic și aplicativ”	319 841	8.81%
2	Proiectul 21.70086.39\$D „Platforma online pentru înregistrarea, monitorizarea și raportarea evenimentelor științifice din RM”	4 988	0.14%
3	Asigurarea accesului eficient și de lungă durată la informații și publicații finanțate din bani publici (promovarea conceptului de Știință Deschisă (Open Science))	1 602 333	44.11%
4	Acces la rețeaua ACADEMICA, IP real, VPN / VLAN, FIREWALL	309 300	8.52%
5	Administrare rețea locală, 100/1000 Mbps, administrare rețea Wi Fi	629 904	17.34%
9	Administrarea și actualizarea, suport informatic în exploatarea sistemului informațional de contabilitate – versiunea buget	45 500	1.25%
12	Hosting, Back-up	58 999	1.62%
13	E-mail	74 400	2.05%
15	Suport informațional	356 322	9.81%
16	Elaborare / actualizare soft	198 427	5.46%
17	Înregistrarea audiovideo a evenimentelor științifice	31 250	0.86%
18	Alte servicii	976	0.03%
	Total	3 632 240	100%

Datele prezentate în tabelul nr. 4 reflectă tipurile de servicii prestate de întreprindere pentru anul 2022, precum și ponderea acestor servicii în totalul serviciilor prestate pe parcursul anului.

3.2. Cheltuielile

În condițiile excepționale din țară, dar și din afara țării, o bună parte din acțiunile și manifestările necesare pentru buna asigurare a activității IDSI a fost modificată pentru a satisface necesitățile clienților și pentru a asigura conexiunile protejate pentru lucru la distanță, diseminarea online a evenimentelor științifice organizate în țară. Astfel, structura unor cheltuieli s-a modificat semnificativ, fiind condiționate de devizul planificat pentru fiecare proiect, ținând cont de condițiile concursului de finanțare și ale contractului de finanțare pentru fiecare proiect în parte. Analiza comparativă a structurii cheltuielilor pentru anii 2022 / 2021 este reflectată în tabelul 5.

Tabelul 5. Structura cheltuielilor și consumurilor pentru anii 2021 și 2022

1	2021	2022	Abaterea	
			absolută	relativă
	2	3	4	5
Abonamente la sisteme informatice și softuri online	5 160	15 754	10 594	0.26%
Acreditare/ supraveghere ISO	44 317	18 523	-25 794	-0.62%
Amortizarea imobilizărilor necorporale și corporale	361 697	333 047	-28 650	-0.69%
Apă-Canal	2 276	2 155	-121	0.00%
Asigurare auto	1 308	1 247	-61	0.00%
Butonul de alarmă	1 802	1 582	-220	-0.01%
Canalizarea, evacuarea deșeurilor	1 704	1 479	-225	-0.01%
Certificat SSL		1 455	1 456	0.04%
Cheltieli de comunicații	5 754	4 301	-1 453	-0.04%
Cheltuieli nedeductibile	11 850	14 800	2 950	0.07%
Comision bancar	5 492	7 074	1 582	0.04%
Control medical profilaxie	6 810		-6 810	-0.16%
Cotizații de membru EOSC	198 861	41 138	-157 723	-3.81%
Deservirea blocului	5 681	7 320	1 639	0.04%
Deservirea tehnică a echipamentelor	30 889	14 363	-16 526	-0.40%
Energia electrică	80 291	104 656	24 365	0.59%
Energia termică	49 991	98 235	48 244	1.17%
Extras din registrul de stat	110	110	0	0.00%
Impozite și taxe	34 691	16 234	-18 457	-0.45%
Instruire în domeniul protecției muncii	4 330		-4 330	-0.10%
Materii prime și materiale	99 829	95 686	-4 143	-0.10%
Mentținerea domeniului	1 786	675	-1 111	-0.03%
Produse petroliere	18 620	28 455	9 835	0.24%
Reparație curentă și deservire tehnică	20 842	17 853	-2 989	-0.07%
Retribuirea muncii, CA și CE*	2 207 825	2 093 649	-114 176	-2.76%
Contribuții de asigurări sociale angajator, CA și CE*	623 890	605 189	-18 701	-0.45%
Prime de asistență medicală, CA și CE*	10 809	0	-10 809	-0.26%
Servicii informaționale	982	1 519	537	0.01%
Servicii Internet	59 516	68 168	8 652	0.21%
Servicii de asistență SIM Universal Accounting	12 500	12 500	0	0.00%
Servicii de cablare	19 730		-19 730	-0.48%
Servicii editare, Atribuire ISBN și DOI		30 051	30 051	0.73%
Servicii de imprimare	809	6 045	5 236	0.13%
Servicii de promovare, proiect internațional	127 450	0	-127 450	-3.08%
Servicii de traducere		7 100	7 100	0.17%
Servicii de transport	18 500	6 131	-12 369	-0.30%
Servicii pază	450		-450	-0.01%
Servicii poștale	12	22	10	0.00%
Servicii telefonice mobile	2 688	2 822	134	0.00%
Taxă de participare la conferință	1 054		-1 054	-0.03%
Cheltuieli din diferențe de curs valutar și de sumă	55 851	70 294	14 443	0.35%
Alte cheltuieli	888	1 008	120	0.00%
TOTAL	4 137 043	3 730 640	-406 405	-10%

* CA și CE – consiliul de administrație și comisia de cenzori

3.3. Analiza performanței financiare în baza Situației de Profit și Pierdere

Situația de Profit și Pierdere reprezintă rezultatul valoric al activităților desfășurate de întreprindere pe parcursul anului de gestiune. Prin intermediul situației respective se explică modul de constituire a rezultatului financiar final. Evoluția în dinamică a indicatorilor ce au influențat formarea rezultatelor financiare oferă posibilitatea de a caracteriza elementele definitorii ale rezultatelor (Tabelul 6).

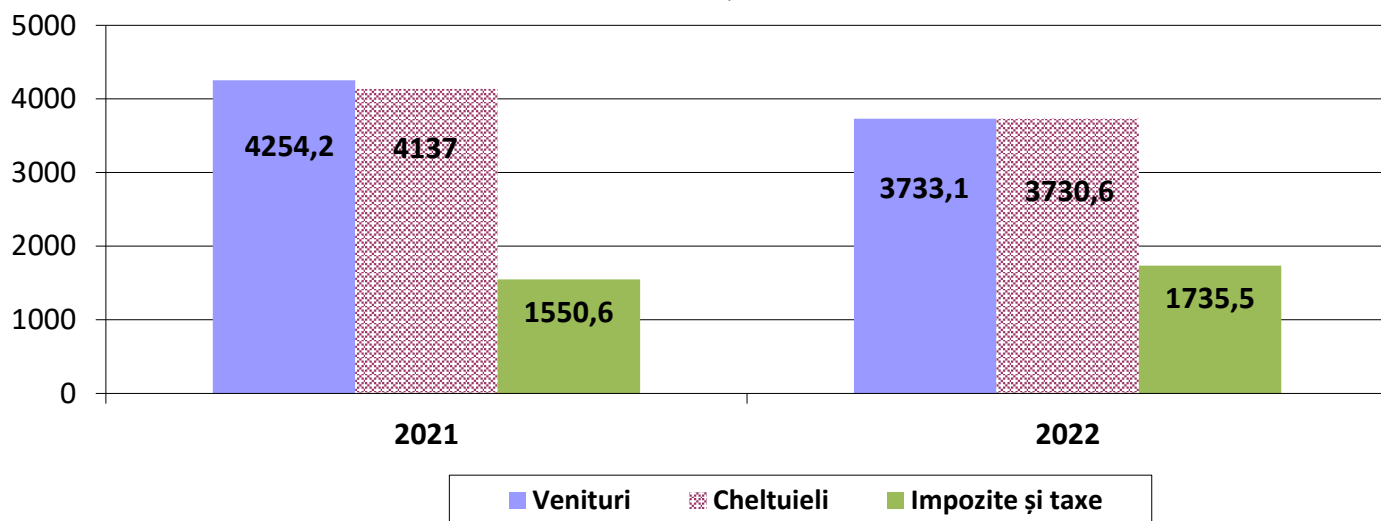
Tabelul 6. Indicatorii rezultatelor financiare în anii 2021 și 2022

Indicatori	Cod rd.	precedentă	curentă	Diferența	
				Absolută, lei	Relativă, %
1	2	3	4	5	6
Venituri din vânzări	010	4 197 258	3 655 618	-541 640	-13
Costul vânzărilor	020	3 390 531	2 990 532	-399 999	-12
Profit brut (pierdere brută) (rd. 010 – rd. 020)	030	806 727	665 086	-141 641	-18
Alte venituri din activitatea operațională	040	24 926	7 332	-17 594	-71
Cheltuieli de distribuire	050		9143	9 143	-100
Cheltuieli administrative	060	663 646	651 457	-12 189	-2
Alte cheltuieli din activitatea operațională	070	878	434	-444	-51
Rezultatul din activitatea operațională: profit (pierdere) (rd. 030 + rd. 040 – rd. 050 – rd. 060 – rd. 070)	080	167 129	11 384	-155 745	-93
Rezultatul: profit (pierdere) financiar(ă)	090	-23 347	2 531	25 878	-111
Rezultatul din operațiuni cu active imobilizate și excepționale: profit (pierdere)	100		-3600	-3 600	-100
Rezultatul din alte activități: profit (pierdere) (rd. 090 + rd. 100)	110	-23 347	-1 069	22 278	-95
Profit (pierdere) până la impozitare (rd. 080 + rd. 110)	120	143 782	10 315	-133 467	-93
Cheltuieli privind impozitul pe venit	130	26648	7819	-18 829	-71
Profit net (pierdere netă) al perioadei de gestiune (rd. 120 – rd. 130)	140	117 134	2 496	-114 638	-98

Indicatorii prezentați de situația de profit și pierdere reflectă o diminuare a veniturilor și cheltuielilor. În pofida renunțării la unele achiziții și optimizarea cheltuielilor, în anul 2022 a avut loc o diminuare a profitului brut și a rezultatului din activitatea operațională (cu 141,6 mii lei și, respectiv, 155,7 mii lei), cauzată de criza energetică, reforma domeniului de cercetare, presiunea financiară și socială legate de războiul din țara vecină (majorarea prețurilor la toate produsele și serviciile) și lipsa unor proiecte internaționale în acest an.

În graficul ce urmează putem observa dinamica veniturilor, cheltuielilor și impozitelor achitate de IDSI și angajații acestuia în valori absolute.

Figura 2. „Venituri, cheltuieli și impozite” (mii lei)

3.4. Analiza performanței financiare cu ajutorul ratelor

Metoda ratelor reprezintă un mijloc eficient de analiză și stabilire a diagnosticului financiar al întreprinderii. Prin rate se înțeleg raporturile între mărimi sau nivele, strâns legate între ele și care caracterizează situații de ansamblu, evidențiind activitatea întreprinderii. Principalele obiective, în cadrul analizei pe baza ratelor, constau în studierea dimensiunilor financiare semnificative ale întreprinderii în cauză. Acestea sunt: analiza structurii financiare, rentabilității și analiza gradului de lichiditate. Analiza structurii financiare exprimă raportul existent între finanțările pe termen scurt și cele pe termen lung, adică reflectă compoziția capitalurilor întreprinderii.

Tabelul 7. Aprecierea indicatorilor de rentabilitate

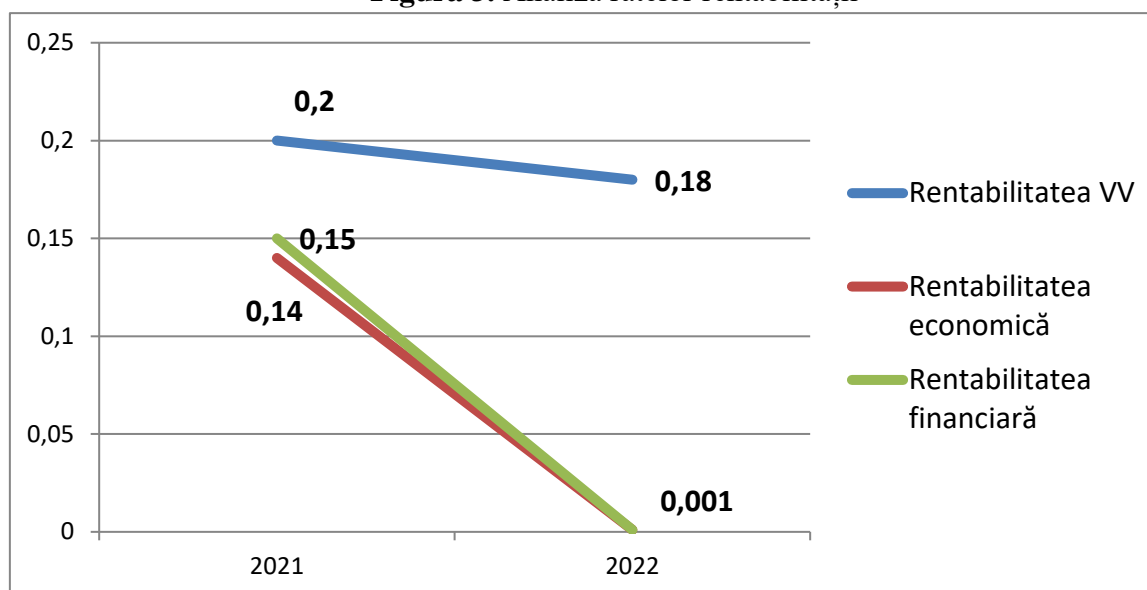
Nr d/o	Denumirea coeficientului	Formula de calcul	Anul 2021	Anul 2022	Abaterea absolută, +/-	Abarerea relativă, %
1	2	3	4	5	6=5-4	7=5/4*100
1	Rentabilitatea veniturilor din vânzări	Profit brut (pierdere brută) x 100% / Venituri din vânzări	0.2	0.18	-0.01	-4.2
2	Rata generală de acoperire a capitalului propriu (rata pârghiei financiare)	Total pasive / Total capital propriu	1.03	1.05	-0.10	-8.9
3	Rata autonomiei globale (coeficientul de autonomie)	Total capital propriu / Total pasive	0.97	0.95	0.08	9.7
4	Rentabilitatea activelor (economică)	Profit (pierdere) până la impozitare (sau profit net / pierdere netă a perioadei de gestiune) x 100% / Valoarea medie a activelor totale	0.14	0.001	-0.05	-97.9
5	Rentabilitatea capitalului propriu (financiară)	[Profit net (pierdere netă) al perioadei de gestiune (sau profit (pierdere) până la impozitare)] x 100% / Valoarea medie a capitalului propriu	0.15	0.001	-0.05	-97.7

Pe parcursul perioadei analizate IDSI nu dispune de datorii pe termen lung, ceea ce specifică o independență financiară fără necesitatea de a contracta credite și împrumuturi pe termen mediu și lung.

Același lucru îl observăm analizând rata generală de acoperire a capitalului propriu (rata pârghiei financiare) și rata autonomiei globale (coeficientul de autonomie) care au valori ridicate pentru anul 2022, chiar dacă se atestă o diminuare nesemnificativă a acestor indicatori comparativ cu perioada precedentă.

Examinând indicatorii de rentabilitate, se atestă o diminuare cu 13% a venitului din vânzări din cauza majorării ritmului de creștere a costurilor vânzărilor (diminuare cu 12%), comparativ cu ritmul de creștere a venitului din vânzări. Totodată, obținerea profitului din activitatea financiară (legate în special de fluctuația cursului valutar) au condus la diminuarea rentabilității economice și financiare și anume de la 0,14% înregistrate în anul 2021 până la 0,001% în 2022.

O prezentare a ratelor rentabilității poate fi văzută în graficul de mai jos.

Figura 3. Analiza ratelor rentabilității

Analiza gradului de lichiditate reprezintă o modalitate semnificativă în procesul de apreciere a situației financiare a întreprinderii, întrucât aceasta denotă posibilitatea întreprinderii de a-și onora obligațiile de plată la termenele scadente.

Tabelul 8. Aprecierea lichidității și solvabilității în dinamică

Nr d/o	Denumirea coeficientului	Formula de calcul	Anul 2021	Anul 2022	Abaterea absolută, +/-	Abarerea relativă, %	Intervalul optim
1	2	3	4	5	6=5-4	7=5/4*100	8
1	Lichiditatea absolută	Mijloace bănești / Datorii curente	3.4	7.94	4.54	233.57	0,2-0,25
2	Lichiditatea intermediară	Mijloace bănești + Investiții + Creanțe / Datorii curente	3.6	8.54	4.94	237.35	0,7-0,8
3	Lichiditatea curentă	Total active curente / Datorii curente	4.8	9.95	5.15	207.31	2-2,5
4	Coeficientul de solvabilitate	Total active / Total datorii	7.7	22.07	14.37	286.57	1,2-1,8

Rata lichidității absolute indică abilitatea întreprinderii de a-și plăti datoriile fără să fie nevoie să realizeze alte vânzări și demonstrează solvabilitatea sa.

Rata lichidității intermediare caracterizează gradul de acoperire a obligațiunilor curente cu partea activelor curente care include mijloacele bănești și creanțele. Acest indicator arată dacă întreprinderea este în stare să-și onoreze datoriile curente fără a diminua stocurile.

Rata lichidității curente este proporția dintre activele curente și obligațiile curente ale unei entități. Acest raport este folosit pentru a ilustra probabilitatea ca o întreprindere să-și plătească datoriile în mod regulat.

În perioada examinată ratele lichidităților depășesc considerabil intervalul optim, ceea ce semnifică că IDSI, la situația din 31 decembrie, nu are nevoie de a atrage surse împrumutate pentru a-și onora obligațiile față de furnizori, angajați și buget. Cauza principală a depășirii valorilor recomandate ale lichidității o constituie mijloacele bănești existente, ca solduri în conturile curente la finele fiecărui an, destinate achitării datoriilor existente la finele anului și acoperirii plăților curente în prima lună a anului următor.

4. Analiza plăților la buget

Pe parcursul anului 2022 IDSI a achitat la buget 1735,5 mii lei sub formă de impozite și taxe, ceea ce constituie cu 184,9 mii lei mai mult comparativ cu perioada precedentă. Această majorare a fost cauzată de creșterea semnificativă a contribuțiilor de asigurări sociale și primelor de asistență medicală aferente salariilor angajaților și anume cu 162,0 mii lei mai mult comparativ cu anul 2021.

Distribuirea mai exactă în dinamică a plăților la buget este prezentată în tabelul ce urmează:

Tabelul 9. Impozite și taxe achitate la buget (achitări, lei)

Defalcări în buget	Anul precedent	Anul curent	Devieri (+ -), lei
1. Bugetul național, local inclusiv:	799 113	837 257	38 144
TVA	638 939	623 753	-15 186
Impozit pe venit pentru persoane juridice		21 324	21 324
Alte impozite	160 174	192 180	32 006
2. Fondul social/medical	680 522	842 520	161 998
3. Defalcări din profitul net	70 938	55735	-15 203
Total	1 550 573	1 735 512	184 939

5. Indicatori nonfinanciari de performanță

5.1. Indicatori nonfinanciari

Un nou tip de indicatori „nonfinanciari” caracterizează mai bine performanțele întreprinderii, pentru că ating direct punctele sensibile ale activității acesteia (cum ar fi calitatea managementului și a capitalului intelectual în general). Pentru orice întreprindere formula ideală de succes ar fi asigurarea unei balanțe între indicatorii financiari și nonfinanciari. În privința abordării evaluării moderne a întreprinderilor, experiența țărilor dezvoltate din ultimele decenii evidențiază indicatori, a căror punere în practică are o deosebită însemnătate pentru tendințele actuale de apreciere a performanței.

Principalii indicatori de performanță nonfinanciari:

- Numărul incidentelor de securitate a informației pe parcursul anului de referință, obiectivul fiind – zero incidente.
- Numărul incidentelor de sănătate și securitate ocupațională, obiectivul fiind – zero incidente;
- Numărul incidentelor de mediu, obiectivul fiind – zero incidente;
- Numărul de prescripții din partea autorităților, stabilite în cadrul controalelor ordinare pentru:
 - securitatea și sănătatea ocupațională – zero prescripții;
 - securitatea informației – zero prescripții;
 - protecția mediului – zero prescripții;
 - activitatea operațională a organizației – zero prescripții.
- Indicatori de performanță în domeniul mediului;
- Indicatori privind vizibilitatea și utilizabilitatea sistemelor informaționale, menținute de IDSI (în special Instrumentul Bibliometric Național);
- Număr de publicații științifice și de popularizare a științei, produse de angajații IDSI.

Tablelul 10. Indicatori de performanță nonfinanciari

	Indicator	2021	2022	Diferența, absolută	Diferența, relativă
1	2	3	4	5	6
1.	Consum energie electrică, kW	42 858	39 691	- 3167	10.73%
2.	Consum de apă, m ³	66,8	73,4	+6,6	9.88%
3.	Consum de căldură, gkal	34,2	32,6	-1,6	-4.68%
4.	Utilizatori unici IBN	364 495	391 329	+ 26 834	7.36%
5.	Utilizatori noi IBN	361,301	381,660	+ 20 359	5.63%
6.	Sesiuni	590,391	641,451	+ 51 060	8.65%
7.	Nr. sesiuni/ utilizatori	1.62	1.64	+ 0.02	1.20%
8.	Nr. pagini vizualizate	1 142 152	1 225 054	+ 82 902	7.26%
9.	Nr. mediu de angajați	12	13	1	8,33
10.	Nr. de copii minori ai angajaților	14	15		
11.	Mențiuni ale rezultatelor instituției în documente/ rapoarte naționale		1		
12.	Numărul incidentelor de securitate a informației pe parcursul anului de referință, obiectivul fiind – zero incidente	0	0	0	0
13.	Numărul incidentelor de sănătate și securitate ocupațională, obiectivul fiind – zero incidente	0	0	0	0
14.	Numărul incidentelor de mediu, obiectivul fiind – zero incidente	0	0	0	0
15.	Numărul de prescripții din partea autorităților, stabilite în cadrul controalelor ordinare pentru:	0	0	0	0
	- securitatea și sănătatea ocupațională;	0	0	0	0
	- securitatea informației;	0	0	0	0
	- protecția mediului;	0	0	0	0
	- activitatea operațională a organizației.	0	0	0	0
16.	Publicații științifice și de popularizare a științei	24	38	+4	
	<i>monografii</i>		1	+1	
	<i>articole în reviste științifice editate în străinătate</i>	2	3	+1	
	<i>articole în reviste științifice din RM</i>	3	2	-1	
	<i>articole în volumele manifestărilor științifice (naționale/internaționale)</i>	2	9	+4	
	<i>teze/rezumat ale comunicărilor la congrese, conferințe, simpozioane, în culegeri (naționale/internaționale)</i>		11	+11	
	<i>articole de popularizare a științei</i>	17	12	-5	

5.1.1. Realizarea indicatorilor nonfinanciari

Indicatori de performanță în domeniul mediului

Protecția mediului constituie o condiție fundamentală a dezvoltării durabile a societății, un obiectiv prioritar, de interes național și se realizează printr-un cadru instituțional-administrativ în care, pe baza normelor legale, se autorizează desfășurarea activităților cu impact asupra mediului și se exercită controlul asupra acestora.

În acest context, IDSI este certificat conform standardului internațional ISO 14001:2015 Sistemul de Management de Mediu (certificat nr. 492.100 M), ceea ce presupune o îmbunătățire a activității de gestiune a deșeurilor din cadrul IDSI și îmbunătățirea continuă a performanțelor ecologice reale, prin managementul eficient al problemelor de mediu și utilizarea TIC.

În vederea valorificării deșeurilor, IDSI a semnat acord de colaborare cu A.O. Asociația pentru Valorificarea Deșeurilor, iar în holul Bibliotecii Științifice Centrale (sediul IDSI) este instalat tomberon de colectare a deșeurilor electronice. Colectarea separată a deșeurilor de birotică, de echipament electronic, baterii, deșeuri de la sursele de iluminare pentru transmiterea acestora la companiile de reciclare.

Monitorizarea și reducerea consumului de resurse naturale constituie un obiectiv principal care IDSI îl urmărește.

Tabelul 11. Informații privind consumul de energie electrică, apă, energie termică, salubritate în cadrul IDSI

nr.	Locație	Energie electrică (Kwh)	Apă (m3)	Energie termică (Gcal)	Salubritatea	Energie electrică (Kwh)	Apă (m3)	Energie termică (Gcal)	Salubritatea
		2021				2022			
1	Locație 1	7 012	58.91	28.53	1052	5 690	57.50	27.95	1047
2	Locație 2	35 846	7.86	5.71	456	34 000	15.91	4.66	405

Motivarea și satisfacția angajaților

Factorul uman îl constituie angajații întreprinderii, atitudinea lor față de climatul organizației din care fac parte, motivarea și antrenarea lor în îmbunătățirea continuă a sistemului managerial. În acest sens, în cadrul IDSI sunt implementate și certificate sistemul de management al calității conform ISO 9001:2015 (certificat nr. 492C) și sistemul de management al sănătății și securității ocupaționale conform ISO 45001:2018 (certificat nr. 492S), ceea ce presupune dezvoltarea culturii și a mentalității proactive în cadrul angajaților în ceea ce privește securitatea muncii prin acordarea atenției sporite procesului de instruire și sensibilizare a personalului, importanței respectării normelor referitoare la sănătate și securitate ocupațională, ameliorarea continuă a condițiilor de muncă și prevenirea accidentelor de muncă și a îmbolnăvirilor profesionale. Totodată, sistemul de management al calității presupune, în primul rând, instruirea continuă a angajaților pentru asigurarea acestora cu competențele necesare. Crearea condițiilor de lucru, inclusiv la distanță, pentru asigurarea continuității serviciilor în condiții de reformă a domeniului de cercetare și învățământ superior din Republica Moldova, fără pierderea angajaților este unul din cele mai mari rezultate, în condițiile în care salariul mediu în industria tehnologiei informației și comunicațiilor este în continuă creștere. Una din valorile de bază ale angajaților instituției este FAMILIA. Climatul din IDSI, unde activează atât oameni cu experiență, cât și familii tinere, asigură un schimb de experiență între generații și o conlucrare mai bună cu clienții, care dau roade frumoase: în familiile angajaților în 2022 se educă 15 copii, iar 2 copii orfani din cei peste 100 din Chișinău și-au găsit familia la angajații noștri (asistenți parentali).

Imaginea pe piață și gradul de satisfacție al consumatorilor finali

IDSII evaluează satisfacția clienților și a altor părți interesate, lansând chestionarele CSPA 9.1.2 „Chestionar de evaluare a satisfacției partenerilor”. În anul 2022, nivelul de satisfacție al clienților a atins 85%, ceea ce confirmă că IDSII este percepută de clienți ca o organizație care respectă cerințele înaintate în aspect de calitate a serviciilor, preț, termeni de livrare, comunicare cu clienții, conduita personalului.

Totodată, pe parcursul anului 2022 nu au fost depuse reclamații în adresa IDSII, ceea ce reprezintă un indicator esențial, care permite aprecierea calității serviciilor prestate și a nivelului de satisfacere a nevoilor consumatorilor finali și beneficiarilor serviciilor.

Colaborarea cu Ministerul Educației și Cercetării

IDSII, la cererea Ministerului Educației și Cercetării, și-a adus contribuția la completarea Chestionarului primit din partea Comisiei Europene cu privire la cererea Republicii Moldova de aderare la Uniunea Europeană, [Capitolul 25 „Știință și Cercetare”](#), prezentând radiografia situației actuale în sectorul cercetare-dezvoltare-inovare din țara noastră.

La întrebarea cu privire la existența Strategiei de Specializare Inteligentă se menționează că a fost elaborat Proiectul Conceptului Strategiei de Specializare Inteligentă a Republicii Moldova. „Elaborarea Strategiei de Specializare Inteligentă a Republicii Moldova a fost precedată de o amplă activitate analitică cu implicarea experților naționali și străini, iar selecția domeniilor prioritare de specializare inteligentă s-a bazat pe o analiză cantitativă detaliată a situației economice a Republicii Moldova” (p. 19).

Una din întrebările chestionarului a avut ca scop să scoată în evidență măsurile pentru creșterea calității cercetării publice, fiind menționat că pe acest segment s-au întreprins mai multe acțiuni, inclusiv la care IDSII a adus un aport considerabil:

- a. Implementarea principiilor Științei Deschise prin asigurarea Accesului Deschis la publicațiile științifice și introducerea tehnologiilor digitale în toate sferile sistemului de cercetare și inovare;
- b. Dezvoltarea [Instrumentului Bibliometric Național \(IBN\)](#), care indexează publicațiile în reviste, materiale ale manifestărilor științifice și publicațiile internaționale ale autorilor din Republica Moldova incluse în baze de date internaționale de prestigiu;
- c. Realizarea proiectelor în cadrul apelului „Oferta de soluții privind promovarea conceptului de Știință Deschisă și dezvoltarea tehnologiilor digitale în domeniile cercetării și inovării”;
- d. Elaborarea conceptului de document privind Știința Deschisă în Republica Moldova (p. 36).

Dezvoltarea și menținerea Instrumentului Bibliometric Național (IBN, <https://ibn.idsi.md/>)

IBN este un depozit digital de nivel național cu acces deschis la conținutul științific digital autohton, precum articole din reviste științifice, materiale ale evenimentelor științifice organizate în Republica Moldova, publicații ale autorilor din Republica Moldova indexate în baza de date Scopus, Web of Science, alte baze de date internaționale recunoscute de MEC, ANACEC, ANCD, AȘM.

Pe parcursul anului 2022 au fost indexate peste 26 000 de publicații noi din reviste, publicații din materialele manifestărilor științifice ale organizațiilor de drept public din domeniile cercetării și inovării și publicații internaționale, inclusiv din SCOPUS, publicațiile proiectelor de cercetare-dezvoltare în derulare, precum și cele semnalate de autori, în special doctoranzi și directori de proiecte finanțate de ANCD https://ibn.idsi.md/ro/Graph_Stacked?type=ArticoleReg.

A fost actualizată informația cu privire la revistele științifice și asigurat suportul pentru utilizarea IBN în procesul de evaluare online a revistelor de către ANACEC, <https://ibn.idsi.md/ro/registru>. A fost acordat suportul revistelor pentru indexarea în DOAJ, https://ibn.idsi.md/ro/journals_view_doaj și alte baze de date internaționale. Pentru facilitarea accesului și a căutărilor pe domenii, a fost continuată clasificarea publicațiilor în conformitate cu Clasificarea Zecimală Universală (CZU).

Numărul de utilizatori ai Instrumentului Bibliometric Național (IBN) a crescut cu peste 4,63% (față de aceeași perioadă a anului 2021), înregistrând o creștere a numărului de sesiuni pe utilizator cu +5,76 %, menținând poziția de cea mai accesată resursă pentru cercetare din RM, cu peste 381 373 utilizatori în această perioadă: studenți, masteranzi, doctoranzi, cercetători etc.

IBN în continuare menține poziția 29 în clasamentul internațional Webometrics – Transparent Ranking: Portals of Journals by Google Scholar (grație asigurării interoperabilității IBN cu [Google Scholar](#) și indexării a 150 000 publicații în Google Academic, fapt care contribuie semnificativ la creșterea vizibilității publicațiilor științifice, instituțiilor de cercetare și de învățământ superior și a pozițiilor în diverse clasamente internaționale).

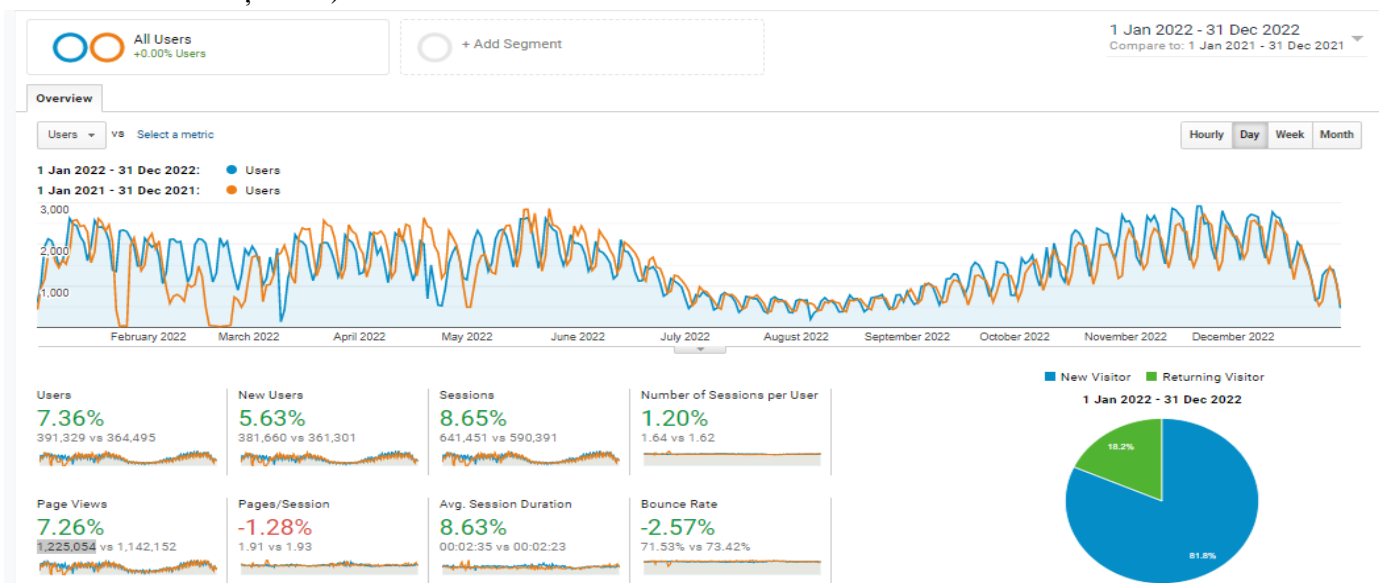
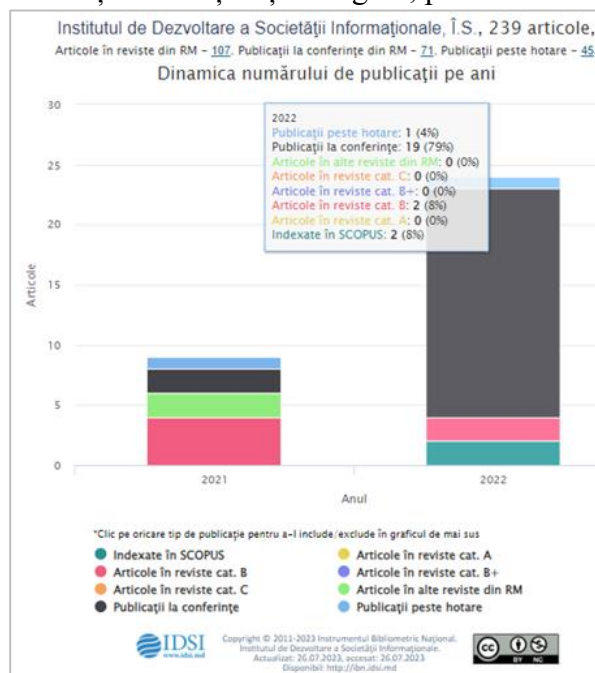

Fig. 4. Statistica vizitelor Instrumentului Bibliometric Național, www.ibn.idsi.md 1 ianuarie – 31 decembrie 2022 comparativ cu 1 ianuarie – 31 decembrie 2021

Este pus la dispoziția publicului larg Tabloul de bord al IBN – <https://ibn.idsi.md/ro/despre-IBN> – conține mai mulți indicatori relevanți privind vizibilitatea conținutului științific digital, precum:

- nr. articole indexate în IBN,
- nr. de autori ai articolelor indexate în IBN,
- nr. de organizații ale autorilor,
- nr. de reviste înregistrate,
- nr. de reviste acreditate,
- nr. de reviste internaționale,
- nr. de publicații din reviste editate peste hotare,
- nr. de publicații de la conferințe din RM,
- nr. de utilizatori unici care au accesat IBN,
- nr. de accesări,
- nr. de descărcări.

Activități ce rezultă din îndeplinirea funcțiilor și a atribuțiilor prevăzute de statut

În 2022 s-a lucrat în continuare la implementarea proiectelor câștigate în 2021 la concursul „Oferta de soluții privind promovarea conceptului de Știință Deschisă și dezvoltarea tehnologiilor digitale în domeniile cercetării și inovării”, organizat de Agenția Națională pentru Cercetare și Dezvoltare:

- Proiect național 21.70086.40ȘD „Stimularea angajamentului Republicii Moldova în Știința Deschisă: suport metodologic și aplicativ”, conducător dr. hab. N. Țurcan.
- Proiect național 21.70086.39ȘD „Platforma online pentru înregistrarea, monitorizarea și raportarea evenimentelor științifice din RM”, dr. hab. Vitalie Minciună.

Pentru generarea indicatorilor relevanți privind utilizabilitatea platformei privind evenimentele științifice, IDSI oferă acces în timp real la:

- Registrul evenimentelor științifice planificate/organizate/recunoscute de ANACEC

<https://conferinte.stiu.md/registrul-evenimentelor>,

- total evenimente planificate,
- evenimente planificate și nerealizate,
- evenimente organizate,
- evenimente trimise la validare,
- evenimente înregistrate video,
- evenimente indexate în IBN,
- evenimente organizate și neraportate,
- lucrări ale materialelor științifice publicate și neindexate în IBN etc.

A fost definitivat Registrul materialelor publicate în baza manifestărilor științifice organizate în 2021
https://ibn.idsi.md/ro/registru_material_publicate_la_manif_st.

A fost oferit Accesul Deschis la conținutul științific prin sistemele elaborate de IDSI: www.stiu.md, www.ibn.idsi.md, www.expert.idsi.md. În perioada 7 noiembrie – 22 decembrie 2022 IDSI a organizat accesul gratuit din rețeaua ACADEMICA la resursele electronice oferite de furnizorul de informații științifice internaționale Central and Eastern European Online Library (CEEOL). Au fost promovate și distribuite buclele cu resursele informaționale științifice din RM elaborate de IDSI participanților la susținerea tezelor de doctorat și manifestările transmise online de IDSI <https://idsi.md/tv>, participanților la evenimentul Noaptea Cercetătorilor Europeni din 30 septembrie 2022 <https://noapteacercetatorilor.md/> etc.

IDSI, în calitate de organizație mandatată, a participat la ședințele de lucru ale EOSC (European Open Science Cloud). Cu referire la susținerea și dezvoltarea bazei tehnico-științifice și celei experimentale, a fost menținută platforma de evidență online a infrastructurilor de cercetare <https://infra.stiu.md/>.

Angajații Laboratorului Cercetare-Dezvoltare a Societății Informaționale au elaborat buclele Indicatori ai dezvoltării societății informaționale în Republica Moldova. Ediția a III-a revăzută și completată (<https://doi.org/10.57066/idsi.22.1>) și Studiul privind organizarea și desfășurarea campaniilor de reducere a decalajului digital și dezvoltarea competențelor IT (<https://doi.org/10.57066/idsi.23.1>). A fost diseminată informația privind raportul „Combaterea revistelor și conferințelor științifice prădătoare”, <https://idsi.md/raportul-Combaterea-publicatiilor-pradatoare>.

La 6 aprilie 2022, IDSI a expediat MEC spre examinare și aprobare clasificările a 4 categorii de rezultate ale activităților de cercetare-dezvoltare (avizate de 57 de instituții):

- rezultate științifice ale proiectelor de cercetare-dezvoltare;
- rezultate ale activităților de cercetare-dezvoltare după modul de publicare;
- rezultate ale activităților de cercetare-dezvoltare sub formă de obiect fizic/produs (altele decât publicații);
- rezultate ale activităților de cercetare-dezvoltare în funcție de modul de protecție a proprietății intelectuale.

Pentru dezvoltarea mecanismului de evidență a rezultatelor științifice obținute din bani publici RECOMANDĂM MEC aprobarea [Nomenclatorului rezultatelor științifice](#) (în baza acestor clasificări).

Totodată, IDSI a efectuat expertiza și avizarea materialelor ce țin de profilul organizației, după cum urmează:

- avizarea *Strategiei de specializare inteligentă*;
- avizarea proiectului *Regulamentului privind publicațiile științifice, științifico-metodice, didactice și alte lucrări acceptate în procesul de evaluare a cercetării și inovării*;
- avizarea proiectului noii redacții a *Regulamentului privind planificarea, evidența și recunoașterea manifestărilor științifice*;
- expertizarea tezelor de doctorat și a dosarelor de atestare înaintate pentru obținerea titlurilor științifice și științifico-didactice (ANACEC);
- expertizarea propunerilor de proiecte înaintate la concursul „Programe de postdoctorat” (ANCD) etc.

Evenimente organizate de IDSI pe parcursul anului 2022

Conferință științifică internațională

1. CEEeGov '22: Central and Eastern European eDem and eGov Days Budapest Hungary, September 22-23, 2022, <https://eeegov.ocg.at/> (IDSI este co-organizator)

Evenimente „Știința pentru societate”

1. Ședința directorilor de proiecte care s-a desfășurat la [Institutul de Dezvoltare a Societății Informaționale \(IDSI\)](#), în cadrul expresiei de interes din [„Oferta de soluții privind promovarea conceptului de Știință Deschisă și dezvoltarea tehnologiilor digitale în domeniile cercetării și inovării \(2021-2022\)](#), anunțată prin intermediul Programului UE Orizont 2020 (CG-ENI/2017/ 386-980 CE) „Suport Financiar pentru participarea RM în Programul Cadru al Uniunii Europene de cercetare și inovare ORIZONT 2020”, 21 februarie 2022.
2. Webinarul cu genericul **„Publicațiile pseudoștiințifice: cum să le evităm?”** organizat de [Agenția Națională de Asigurare a Calității în Educație și Cercetare \(ANACEC\)](#) și [Institutul de Dezvoltare a Societății Informaționale \(IDSI\)](#), 23 februarie 2022.
3. Webinarul cu genericul **„Lansarea platformei online pentru înregistrarea, monitorizarea și raportarea evenimentelor științifice din Republica Moldova”** organizat de [Agenția Națională de Asigurare a Calității în Educație și Cercetare \(ANACEC\)](#) și [Institutul de Dezvoltare a Societății Informaționale \(IDSI\)](#), 24 martie 2022. Webinarul a fost transmis de IDSI TV și poate fi urmărit pe https://www.youtube.com/watch?v=P1SFQLU_xfk.
4. Atelierul **„Principii FAIR în managementul datelor de cercetare”**, organizat de IDSI, în colaborare cu Universitatea Tehnică a Moldovei, în format mixt, precum și online pe platforma Zoom, 19 mai 2022. Evenimentul a fost transmis online pe <https://idsi.md/tv> și <https://www.youtube.com/c/IDSITV>
5. Seminar de instruire online pe tema: **„Calitatea în domeniul cercetărilor științifice experimentale”**, 26 mai 2022.
6. Conferința științifică națională **„Știința Deschisă în Republica Moldova” (ed. a 2-a)**, organizată de Î.S. IDSI în parteneriat cu Universitatea de Stat din Moldova, în cadrul Săptămânii Internaționale a Accesului Deschis, 27-28 octombrie 2022. Evenimentul a fost transmis live: <https://www.youtube.com/watch?v=eiwPCfkRxKk> (Ziua I), https://www.youtube.com/watch?v=yAk_7QG3RaQ (Ziua a II-a).
7. Atelierul **„Consolidarea capacităților regionale în implementarea practicilor de management al datelor de cercetare”** pentru a transfera know-how-ul cu privire la politicile naționale și strategiile

instituționale referitoare la Știința Deschisă, organizat în parteneriat cu Universitatea de Stat „Alec Russo” din Bălți, 7 decembrie 2022.

8. Atelierul „**Consolidarea capacităților regionale în implementarea practicilor de management al datelor de cercetare**” pentru a transfera know-how-ul cu privire la politicile naționale și strategiile instituționale referitoare la Știința Deschisă, organizat în parteneriat cu Universitatea de Stat „Bogdan Petriceicu Hasdeu” din Cahul, 20 decembrie 2022.

Lista de publicații științifice ale angajaților IDSI pe parcursul anului 2022 este disponibilă la <https://idsi.md/publicatii-2022>, însumând 27 publicații științifice, 13 comunicări și 12 publicații de popularizare a științei. Lucrările sunt indexate și în Instrumentul Bibliometric Național – https://ibn.idsi.md/en/instit_articles/idsi.

5.2. Descrierea evenimentelor care au afectat activitatea întreprinderii, inclusiv a tranzacțiilor cu conflict de interese

Reforma de lungă durată, absorbția instituțiilor de cercetare de către universități, instabilitatea domeniului cercetare-dezvoltare și învățământ superior din Republica Moldova, insuficiența și fluctuația angajaților Direcției politice în domeniul cercetării și inovării ai Ministerului Educației și Cercetării, Agenției Naționale pentru Cercetare și Dezvoltare, Agenției Naționale de Asigurare a Calității în Educație și Cercetare creează continuu riscuri suplimentare celor aferente pandemiei COVID-19, războiului din Ucraina și afectează activitatea întreprinderii.

5.3. Descrierea riscurilor și incertitudinilor cu care se confruntă întreprinderea și atenuarea impactului acestora

În cadrul organizației sunt aplicate abordările standardului ISO 31000:2018 privind procesul de management al riscului.

Fiecare risc este tratat respectând anumite etape conform standardelor implementate în cadrul IDSI, care au drept scop:

- Evaluarea riscurilor și a oportunităților privind realizarea strategiilor, politicii, atingerea obiectivelor generale ale IDSI, actualizarea informației referitoare la riscuri și oportunități.
- Comunicarea riscurilor și a oportunităților în cadrul organizației.
- Elaborarea planurilor de tratare a riscurilor și alinierea lor la obiectivele generale ale organizației.

Pentru identificarea, evaluarea și tratarea riscurilor și oportunităților care pot influența obiectivele IDSI în domeniul calității, mediului, sănătății și securității ocupaționale și securității informației au fost elaborate și implementate procedurile:

- PMC 6.1 - Managementul riscurilor și oportunităților care pot influența obiectivele calității.
- PMM 6.1 - Evaluarea aspectelor de mediu. Identificarea riscurilor și oportunităților în domeniul mediului. Elaborarea programului de management de mediu.
- PMSI 6.1 - Evaluarea riscurilor de securitate a informației.
- PMSSO 6.1 - Identificarea pericolelor de sănătate și securitate ocupatională. Evaluare risc și stabilire controale.

Totodată, au fost elaborate și puse în aplicare Planul de tratare a riscurilor și de valorificare a oportunităților în domeniul calității PTR 6.1, precum și Planul de tratare a riscurilor de securitate a informației și PCA A17 - Planuri de continuitate a afacerii.

Riscurile majore care au afectat organizația în perioada de referință se referă la:

- Incertitudinea și instabilitatea domeniului de cercetare, absorbția instituțiilor de cercetare de către universități la mijloc de an, combinată cu forma organizatorico-juridică de Întreprindere de Stat a IDSI, ceea ce face imposibilă atragerea tinerilor.
- Războiul din Ucraina și criza energetică au afectat semnificativ prețurile diverselor bunuri și servicii, influențând indicatorii financiari ai IDSI.

Perspectivile de dezvoltare a întreprinderii și oportunitățile profesionale ale angajaților

Reforma domeniului de cercetare-dezvoltare din Republica Moldova, forma organizatorico-juridică de Întreprindere de Stat, imposibilitatea creării unui mediu atractiv pentru tineri și experți în domeniu impune întreprinderii schimbări.

Î.S. IDSI ar putea deveni o organizație de informații științifico-tehnologice (*Codul cu privire la știință și inovare*, Articolele 84 și 85), cu activități de cercetare și finanțare direct din buget – pentru menținerea și dezvoltarea e-infrastructurii și pentru studii necesare factorilor de decizie; finanțare din proiecte câștigate pe bază de concurs și din contractele încheiate – pentru alte activități.

Posibile activități:

E-infrastructură: Crearea, dezvoltarea și menținerea bazelor de date (organizațiile din domeniile Cercetare-Dezvoltare-Inovare (CDI), cercetătorii, proiectele de cercetare, publicațiile științifice, date de cercetare, infrastructuri de cercetare, manifestări științifice etc.) și a rețelei informaționale a sferei CDI din RM etc. Asigurarea securității informaționale a e-Infrastructurii sferei CDI. Prezervarea pe termen lung și Accesul Deschis al conținutului științific din RM.

Studii științifice¹ Studii în politicile de dezvoltare a societății informaționale, cercetării și inovării, inclusiv bibliometrice și scientometrice; Contribuții la dezvoltarea politicilor naționale în domeniul TIC pentru a edifica o societate și o economie la un nivel înalt de maturitate digitală; Cercetări interdisciplinare privind efectele serviciilor de noi tehnologii asupra cetățenilor, societății, asupra drepturilor fundamentale și a discursului public democratic. Monitorizarea și evaluarea (estimarea) progresului în dezvoltarea societății informaționale și realizarea obiectivelor de dezvoltare durabilă;

Studii privind evoluția CDI în Republica Moldova (rapoarte anuale, studii pe anumite aspecte ale evoluției); rapoarte privind studiile doctorale (admitere, susținere teze, respectarea normelor de conduită etc.); realizarea strategiei CDI (inclusiv analiza evoluției indicatorilor); Știința Deschisă; infrastructura CDI; Studii privind evaluarea cercetării și inovării, monitorizarea investițiilor în CDI, cercetarea resurselor umane, care au drept scop de a furniza factorilor de decizie și societății cunoștințe bazate pe o cercetare independentă privind finanțarea, prioritățile și organizarea CDI. Analiza se va baza pe informațiile din bazele de date gestionate și cele internaționale. Furnizarea de date bazate pe surse primare pentru Știința Deschisă și specializarea inteligentă a RM. Principalii utilizatori ar trebui să fie MEC, MDED, ANCD, ANACEC, AȘM, studiile urmând să ajute la formularea și corectarea politicilor și managementului în domeniul CDI.

¹ Note analitice pentru proiectele de hotărâri în domeniu.

Statistici și indicatori CDI și SI: Crearea și menținerea unui Tablou de Bord de monitorizare a implementării Strategiei de Transformare Digitală (DESI). Colectarea, procesarea, generarea, interpretarea și diseminarea statisticii naționale CDI și Societății Informaționale, elaborarea și îmbunătățirea sistemului de indicatori; producția și stocarea de indicatori; cooperarea cu Biroul Național de Statistică și Eurostat.

Asigurare informațională: Acces la baze de date internaționale, inclusiv WoS și Scopus la nivel de țară; acces la baze de date naționale; coordonarea dezvoltării și funcționării sistemului și serviciilor bibliografice partajate; dezvoltarea, organizarea și întreținerea sistemului informațional de monitorizare a activităților de cercetare din țară.

Instituții de peste hotare cu atribuții apropiate sunt:

- Institute of Information Science, Slovenia (<https://www.izum.si/en/>),
- The Nordic Institute for Studies in Innovation, Research and Education, Norvegia (<https://www.nifu.no/en/>),
- Observatorio Colombiano de Ciencia y Tecnología (<http://ocyt.org.co/?lang=en>),
- Observatoire des Sciences et des Techniques, Franța (<http://www.obs-ost.fr/>) etc.

6. Concluzii și recomandări

Reforma de lungă durată, instabilitatea domeniului cercetare-dezvoltare și a învățământului superior din Republica Moldova, insuficiența și fluctuația angajaților Direcției politice în domeniul cercetării și inovării ai Ministerului Educației și Cercetării, Agenției Naționale pentru Cercetare și Dezvoltare, Agenției Naționale de Asigurare a Calității în Educație și Cercetare creează continuu riscuri suplimentare celor aferente pandemiei COVID-19, războiului din Ucraina și diminuării populației Republicii Moldova – beneficiari ai rezultatelor activității Î.S. IDSI.

Forma organizatorico-juridică de Întreprindere de Stat (în calitate de plătitor de TVA) limitează oportunitățile și creează o presiune financiară suplimentară asupra institutului.

Absorbția instituțiilor de cercetare de către universități în anul 2022 a creat o incertitudine în rândul angajaților, care a fost gestionată fără eliberarea de personal, în pofida [inflației de 30,2% în anul 2022](#) și a unui salariu mediu în domenii (Informații și comunicații) de 26 537,3 lei.

Reorganizarea instituției urmează a fi făcută cu mare precauție, luând în calcul contextul și părțile interesate, practicile internaționale (ex.: Institute of Information Science, Slovenia (<https://www.izum.si/en/>), cu menținerea potențialului uman și a rezultatelor științifice și aplicative accesate zilnic de mii de persoane.

Platformele concepute, dezvoltate, menținute și actualizate de către IDSI la nivel național, pot servi drept surse pentru luarea deciziilor bazate pe dovezi atât în procesul de cercetare, cât și pentru managementul entităților de cercetare și învățământ superior, informarea în timp real a Comisiei parlamentare „Cultură, educație, cercetare, tineret, sport și mass-media”, Ministerului Educației și Cercetării, Agenției Naționale pentru Cercetare și Dezvoltare, Agenției Naționale de Asigurare a Calității în Educație și Cercetare, Academiei de Științe a Moldovei, finanțatorilor, altor părți interesate.